

Informatīvais ziņojums

„Par Latvijas viedokli Latvijas – Igaunijas Starpvaldību komisijas pārrobežu sadarbības veicināšanai 2022.gada sēdē”

1.Situācijas raksturojums

Pamatojoties uz Ministru kabineta 2019.gada 29.oktobra sēdes protokola Nr.50 29§ 3.4.apakšpunktu, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai (turpmāk – VARAM), nodrošinot Latvijas Republikas un Igaunijas Republikas Starpvaldību komisijas pārrobežu sadarbības veicināšanai (turpmāk – Latvijas – Igaunijas SVK vai SVK) darba koordināciju Latvijā, pirms 2020.gada SVK sēdes ir jāsagatavo un normatīvajos aktos noteiktā kārtībā iesniegt izskatīšanai Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu "Par Latvijas viedokli Latvijas - Igaunijas starpvaldību komisijas pārrobežu sadarbības veicināšanai 2020.gada sēdē". Ņemot vērā, ka SVK sēde nenotika ne 2020.gadā, ne 2021.gadā, tad Ministru kabineta 2019.gada 29.oktobra sēdes protokola Nr.50 29§ ir pēdējais aktuālais, kas nosaka VARAM pienākumus. VARAM informē, ka ir panākta vienošanās ar Igaunijas pusi par Latvijas – Igaunijas SVK sēdes organizēšanu 2022.gada 23.septembrī (turpmāk – SVK sēde). Pēdējā Latvijas – Igaunijas SVK sēde notika 2019.gada 6.novembrī Rīgā, Latvijā, kuras laikā tika pausts Latvijas puses viedoklis saskaņā ar Ministru kabinetā 2019.gada 29.oktobrī ar protokollēmumu Nr.50 29§ (turpmāk – protokollēmums) apstiprināto informatīvo ziņojumu „Par Latvijas viedokli Latvijas-Igaunijas Starpvaldību komisijas pārrobežu sadarbības veicināšanai 2019.gada sēdē”.

Ievērojot rotācijas principu, Latvijas – Igaunijas SVK sēde 2022.gadā tiks organizēta Igaunijā, un to vadīs Igaunijas Valsts pārvaldes ministrs.

Saskaņā ar Latvijas – Igaunijas SVK nolikumu, tās izveidošanas **mērķis ir vienoties par kopīgiem pasākumiem un aktivitātēm**, kas palīdz nodrošināt brīvu darbaspēka, preču, pakalpojumu un kapitāla kustību Latvijas un Igaunijas pārrobežu reģionos, **grozot vai papildinot attiecīgos tiesību aktus, kā arī noslēdzot vienošanos starp valstīm**.

Lai nodrošinātu efektīvāku SVK formāta izmantošanu abu valstu aktuālo jautājumu, kas atbilst SVK kompetencei, risināšanai, VARAM sadarbībā ar Aizsardzības ministriju (Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūru), Iekšlietu ministriju, Satiksmes ministriju, Veselības ministriju un Ekonomikas ministriju ir sagatavojuši informatīvo ziņojumu „Par Latvijas viedokli Latvijas – Igaunijas Starpvaldību komisijas pārrobežu sadarbības veicināšanai 2022.gada sēdē” (turpmāk – Informatīvais ziņojums). Informatīvā ziņojuma sagatavošanai VARAM 2022.gada februārī aicināja nozaru ministrijas un plānošanas reģionus atbilstoši to kompetencei veikt detalizētu analīzi jaunu aktuālo jautājumu izvirzīšanai, kā arī norādīt 2019.gada Latvijas – Igaunijas SVK sēdē iekļauto jautājumu risināšanas statusu. Attiecināmajiem plānošanas reģioniem aizpildīšanai tika nosūtīta veidlapa pārrobežu šķēršļu aprakstam, ar kuru aicināja informēt par reģionālajā līmenī identificētajiem pārrobežu šķēršļiem vai problēmjautājumiem, kuru risināšanai būtu nepieciešama starpvaldību līmeņa iesaiste. 2022.gada martā saņemtās anketas tika nosūtītas izvērtēšanai atbilstošajām nozaru ministrijām. No visām iesaistītajām institūcijām saņemta informācija tika apkopota un, pamatojoties uz to, VARAM informē par jautājumu statusu un sniedz priekšlikumu Latvijas pozīcijai par tālāko rīcību šo jautājumu virzībā. **Igaunijas puses oficiālā pozīcija par SVK sēdes jautājumiem tiks pausta ziņojuma saskanošanas procesā.**

Visi pasākumi sadarbības veicināšanai no Latvijas puses ir veicami esošo valsts budžeta līdzekļu ietvaros. Nepieciešamības gadījumā jautājums par papildu finanšu resursu piešķiršanu no valsts budžeta ir izskatāms Ministru kabinetā ikgadējā valsts budžeta likumprojekta un vidēja termiņa budžeta ietvara likumprojekta sagatavošanas procesā

atbilstoši valsts budžeta finansiālajām iespējām, attiecīgajai nozares ministrijai iesniedzot prioritārā pasākuma pieteikumu.

2. Priekšlikumi Latvijas – Igaunijas SVK 2019.gada sēdes protokolā iekļauto jautājumu risināšanai, Latvijas puses un Igaunijas puses jaunie ierosinājumi Latvijas – Igaunijas SVK darba kārtībai 2022.gadā

No 2019.gada darba kārtībā esošajiem jautājumiem turpmākam darbam ir izvirzīti šādi jautājumi:

- Veselības aprūpes pakalpojumi pierobežas reģionos;
- Pārrobežu dzelzceļa savienojuma Rīga-Tartu attīstība;
- Prioritāri rekonstruējamo pierobežas ceļa posmu noteikšana un saskaņošana;
- Prāmja savienojums starp Sāremā salu un Kurzemi;
- Ģeodēziskās atskaites sistēmas vienādošana visas Latvijas-Igaunijas robežas garumā;
- Kopējās iepakošanas depozīta sistēmas izveides iespēja;
- Savstarpējo pārrobežu glābšanas operāciju procedūru un plānu saskaņošana.

Papildus abu valstu SVK darbu koordinējošās institūcijas apkopoja nozaru ministriju, iesaistīto institūciju un pierobežas pašvaldību viedokļus. Tā rezultātā SVK sēdes darba kārtībai 2022.gadam tiek virzīti trīs jautājumi:

- Iespēja Ukrainas iedzīvotājam tikt nodarbinātam ārstniecības iestādēs Latvijas-Igaunijas pierobežā ārstniecības personas profesijā vai specialitātē, ja šādas tiesības ir piešķirtas vienā no valstīm (nav nepieciešama ārstniecības personas profesijas vai specialitātes atzīšana abās valstīs).
- Vienotas un saskaņotas Latvijas un Igaunijas aktivitātes Baltijas valstu kā droša tūrisma galamērķa atpazīstamības veicināšanai pieaugošās ģeopolitiskās spriedzes apstākļos.
- Vienota epidemioloģisko prasību un iecelšanas nosacījumu ieviešana COVID-19 epidemioloģiskās situācijas saasināšanās gadījumā.

Vēl papildus divi jautājumi tiek iekļauts, atbildot uz Igaunijas puses neformālo priekšlikumu:

- Zaļā iepirkuma piemērošana; Starptautisko regulāro pasažieru pārvadājumu ar autobusiem maršrutu starp Latviju un Igauniju, iekļaujot pieturvietas pierobežas apdzīvotās vietās, attīstība.

Pamatojoties uz Latvijas puses iesniegto informāciju par 2022.gada SVK sēdes jautājumiem, VARAM informē par jautājumu statusu un sniedz priekšlikumu Latvijas pozīcijai par tālāko rīcību šo jautājumu virzībā. **Igaunijas puses oficiālā pozīcija par SVK sēdes jautājumiem tiks pausta ziņojuma saskaņošanas procesā.**

Informatīvajā ziņojumā iepriekš minētie jautājumu apraksti tiek sagrupēti pa jomām zemāk.

2.1.Veselības aprūpes pakalpojumi pierobežas reģionos

Veselības aprūpes jomā SVK izskata divus jautājumus, kuri izriet no 2019.gada SVK sēdes:

- 1) medicīnas pakalpojumu nodrošināšana Valkas un pierobežas reģiona iedzīvotājiem Valgas slimnīcā;

- 2) sadarbība neatliekamās palīdzības sniegšanā ārkārtas situācijās.

Kā arī Latvijas puse ierosina iekļaušanai SVK vienu jaunu jautājumu:

- 3) Iespēja Ukrainas iedzīvotājam tikt nodarbinātam ārstniecības iestādēs Latvijas un Igaunijas pierobežā.

2.1.1. Medicīnas pakalpojumu nodrošināšana Valkas un pierobežas reģiona iedzīvotājiem Valgas slimnīcā

Jautājuma būtība: Valgas slimnīca Valkas iedzīvotājiem teritoriāli atrodas daudz tuvāk nekā tuvākā slimnīca Latvijā (Valmieras slimnīca atrodas 50 km attālumā no Valkas). Šobrīd Latvija tiešā veidā nekompensē citā valstī saņemtos medicīnas pakalpojumus, turklāt veselības aprūpes izmaksu segšanas sistēmas Igaunijā un Latvijā ir atšķirīgas.

Risinot jautājumu par medicīnas pakalpojumu izmantošanu Valkas (kā arī citiem pierobežas reģiona) iedzīvotājiem Valgas slimnīcā, Veselības ministrija atrada risinājumu un Latvijas normatīvajos aktos tika iekļauta norma, kas atļauj Neatliekamās palīdzības dienestam un Nacionālajam veselības dienestam slēgt līgumus gan par neatliekamās palīdzības, gan par plānveida medicīnas pakalpojumu saņemšanu citu valstu slimnīcās (Ministru kabineta 2018.gada 28.augusta noteikumu Nr.555 “Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība” 5.2.4. apakšpunkts).

2022. gadā 9.martā tika noslēgts līgums par rentgena un ultraskaņas izmeklējumu nodrošināšanu (*Agreement on ensuring x-ray and ultrasound examinations*) ar Valgas pilsētas slimnīcas AS “Valga Haigla” (turpmāk – Valgas slimnīca), līdz ar to Valkas iedzīvotāji var saņemt ultrasonogrāfijas un rentgena pakalpojumus Valgas slimnīcā. Tā kā SIA “Vidzemes slimnīca” līguma ietvaros par steidzamās medicīniskās palīdzības punkta pakalpojumu sniegšanu Valkas pilsētā šos pakalpojumus nenodrošina, tad līdz šim Valkas iedzīvotāji tuvākajā apkārtnē šos pakalpojumus nevarēja saņemt.

Par nozari atbildīgās Latvijas institūcijas viedoklis vai priekšlikums

Veselības ministrijas viedoklis:

Nemot vērā jautājuma nozīmīgumu, jautājums jāpatur SVK darba kārtībā, lai nodrošinātu jautājuma risināšanas progresu uzraudzību.

Latvijas priekšlikums jautājuma virzībai:

Saglabāt jautājumu par medicīnas pakalpojumu nodrošināšanu Valkas un pierobežas iedzīvotājiem Valgas slimnīcā SVK darba kārtībā, turpinot tā uzraudzību SVK ietvaros.

2.1.2. Sadarbība neatliekamās palīdzības sniegšanā ārkārtas situācijās

Jautājuma būtība: 2019.gadā SVK sēdē tika nolemts turpināt darbu pie nepieciešamās divpusējās sadarbības neatliekamās palīdzības sniegšanā ārkārtas situācijās.

Pamatojoties uz Nolīgumā starp Latvijas Republikas Veselības ministriju, Igaunijas Republikas Sociālo lietu ministriju un Igaunijas Republikas Iekšlietu ministriju par savstarpējo palīdzību neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanā pierobežas teritorijā 4.panta 6.punktā noteikto, 2010.gadā 15.novembrī starp Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestu (turpmāk – NMPD), Igaunijas Ārkārtas reaģēšanas centru (*Estonian Emergency Response Centre*) un Igaunijas Veselības pārvaldi (*Health Board of Estonia*) tika noslēgts sadarbības līgums par savstarpējas neatliekamās palīdzības pieprasīšanu un sniegšanu pierobežā (“*Co-operation agreement on requesting and providing mutual aid for ambulance assistance in border area*”, (turpmāk – Sadarbības līgums)). Lai aktualizētu

Sadarbības līgumu, Latvija ir iesniegusi savus priekšlikumus neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanā pierobežas teritorijā un tai pakārtotajiem dokumentiem. Šobrīd Igaunijas pārstāvji gatavo Sadarbības līguma galīgo versiju, lai virzītu to parakstīšanai. Pamatojoties uz iepriekš minēto, šobrīd NMPD turpina sniegt neatliekamo medicīnisko palīdzību Latvijas-Igaunijas pierobežas teritorijā atbilstoši 2010.gadā 15.novembrī noslēgtajā Sadarbības līgumā noteiktajam.

Par nozari atbildīgās Latvijas institūcijas vai ieinteresētas pašvaldības viedoklis vai priekšlikums

Veselības ministrijas viedoklis:

Sagaidām, ka Sadarbības līgums tiks parakstīts tuvāko mēnešu laikā, jo vispirms jāparaksta starpministriju nolīgums, kas aizvietos 2010.gada starpministriju nolīgumu un tad var parakstīt Sadarbības līgumu.

Latvijas priekšlikums jautājuma virzībai:

Saglabāt jautājumu par sadarbību neatliekamās palīdzības sniegšanā SVK darba kārtībā, turpinot tā uzraudzību SVK ietvaros.

2.1.4. Iespēja Ukrainas iedzīvotājam tikt nodarbinātam ārstniecības iestādēs Latvijas un Igaunijas pierobežā.

Jautājuma būtība: Lai palīdzētu karā cietušajiem Ukrainas iedzīvotājiem, nepieciešams nodrošināt iespēju Ukrainas iedzīvotājam tikt nodarbinātam ārstniecības iestādēs Latvijas un Igaunijas pierobežā ārstniecības personas profesijā vai specialitātē, ja šādas tiesības ir piešķirtas vienā no valstīm (nav nepieciešama ārstniecības personas profesijas vai specialitātes atzīšana abās valstīs).

Par nozari atbildīgās Latvijas institūcijas vai ieinteresētas pašvaldības viedoklis vai priekšlikums

Veselības ministrijas viedoklis:

Nemot vērā prasības, ko ārstniecības personām nosaka abu valstu tiesību akti, ir pietiekami, ka attiecīgā atļauja saņemta vienā no valstīm. Šis jautājums tālāk risināms, sadarbojoties kompetentiem ministriju pārstāvjiem.

Latvijas priekšlikums jautājuma virzībai:

Jautājums par Ukrainas ārstniecības personu izmantošanu palīdzības sniegšanā pierobežas reģionā koordinējams abu ministriju izveidotā speciālistu darba grupā, un to nav nepieciešams automātiski iekļaut 2023.gada SVK darba kārtībā.

2.2. Pārrobežu sadarbība transporta attīstības jomā

Transporta attīstības jomā SVK izskata trīs jautājumus, kuri izriet no 2019.gada SVK sēdes:

- 1) Pārrobežu dzelzceļa savienojuma Rīga-Tartu attīstība;
- 2) Prioritāri rekonstruējamo pierobežas ceļu posmu noteikšana un saskaņošana;
- 3) Prāmja savienojums starp Sāremā salu un Kurzemi;

Kā arī Igaunijas puse neformāli ierosina iekļaušanai SVK vienu jaunu jautājumu:

- 4) Starptautisko regulāro pasažieru pārvadājumu ar autobusiem maršrutu starp Latviju un Igauniju, iekļaujot pieturvietas pierobežas apdzīvotās vietās, attīstība.

2.2.1. Pārrobežu dzelzceļa savienojuma Rīga-Tartu attīstība

Jautājuma būtība: 2019.gadā SVK sēdē puses vienojās par nepieciešamību turpināt sadarbību pārrobežu dzelzceļa savienojuma jautājumā abu valstu atbildīgo ministriju līmenī. Sēdē tika izskatīti jautājumi par vilcienu kustības sarakstu sinhronizēšanu dzelzceļa savienojumā starp Tartu un Rīgu, kā arī tika apsvērts priekšlikums par tiešās dzelzceļa līnijas Tartu-Rīga atjaunošanu.

Pasažieru vilcienu kustība starp Latviju un Igauniju tiek nodrošināta ar dīzeļvilcieniem kopš 2008. gada 26. aprīļa. Šobrīd maršrutā Rīga-Lugaži-Valga diennaktī kursē divu dīzeļvilcienu pāri katru dienu, savukārt maršrutā Valga-Tartu četru dīzeļvilcienu pāri.

Pārrobežu dzelzceļa līnijas Rīga-Tartu vilcienu kustības saraksti 2021./2022.gada vilcienu kustības grafikā, kas stājas spēkā 2021.gada 12. decembrī, iespēju robežās ir sinhronizēti:

- katru dienu no Rīgas Tartu virzienā kursē vilcieni:
Nr.874 Rīga (10.46) - Valga (13.42) - *nav sinhronizēts*;
Nr.335 Valga (12.57) - Tartu (14.09);
- brīvdienās un Latvijas Republikas svētku dienās no Tartu Rīgas virzienā kursē vilcieni:
Nr.332 Tartu (14.14) - Valga (15.26) - *šis vilciens pienāk Valgā 23 min* pēc mūsu vilciena atiešanas no Valgas*;
Nr.873 Valga (16.53) - Rīga (19.45) - *Valgā jāgaida 1st. 33 min**
- darba dienās no Tartu Rīgas virzienā kursē vilcieni:
Nr.330 Tartu (10.11) - Valga (11.23);
Nr.871 Valga (15.03) - Rīga (17.45) - *Valgā jāgaida 3st.17 min**.

Dīzeļvilcienu Rīga-Valga-Rīga kursēšanai Latvijas teritorijā no Rīgas līdz Lugažiem un no Lugažiem līdz Rīgai ir piešķirta valsts dotācija, toties no Lugažiem līdz Valgai un atpakaļ no Valgas līdz Lugažiem minēto dīzeļvilcienu kursēšana notiek uz komerciāla pamata, un šī posma zaudējumus sedz AS "Pasažieru vilciens". Valsts robežu 2021.gada šķērsojuši 4828 pasažieri.

Par nozari atbildīgās Latvijas institūcijas vai ieinteresētas pašvaldības viedoklis vai priekšlikums

Satiksmes ministrijas viedoklis:

Lūdzam Igaunijas pusei pielāgot vilcienu kustības sarakstu pasažieru pārsēšanās nodrošināšanai, optimizējot esošo gaidīšanas laiku Valgas stacijā.

Nemainoties Igaunijas vilcienu kustības sarakstiem, Latvijas puse apņemas izvērtēt iespējas pēc iespējas pielāgot Latvijas vilcienu kustību Igaunijas vilcienu kustības sarakstiem Valgas stacijā.

AS "Pasažieru vilciens" līdz šim nav veikusi dzelzceļa pārrobežu pasažieru pārvadājumus starp Valgu un Tartu, bet jau iepriekš ir analizējusi iespējas šādus dzelzceļa pasažieru pārvadājumus organizēt. Tāpēc 2022. gada janvārī tika nosūtīta attiecīga vēstule AS "Eesti Raudtee" par mūsu tehniskajām iespējām veikt minētos pārvadājumus, tam nepieciešamo finansējumu un citiem būtiskiem jautājumiem.

Papildus informējam, ka dzelzceļa pārrobežu pārvadājumu veikšanai starp Latviju un Igauniju AS "Pasažieru vilciens" tehniski ir nepieciešams:

- aprīkot dīzeļvilcienus ar radiostacijām, kuras ir saderīgas darbam Igaunijas dzelzceļa infrastruktūrā;
- iesniegt vienoto drošības sertifikāta pieteikumu izskatīšanai *European Union Agency for Railways* (ERA);
- veikt attiecīgu dzelzceļa infrastruktūras jaudas pieprasījumu, līgumu slēgšanu u.c.

Vienlaikus jāatzīmē, ka augstākminēto pasākumu īstenošana prasīs gan laika, gan papildu finanšu resursus.

Jautājums par Igaunijas un Latvijas pasažieru vilcienu sinhronizāciju Valgas stacijā ir vairākkārt izskatīts Igaunijas dzelzceļa pasažieru pārvadātāja "Elron" (Turpmāk- Elron) un AS "Pasažieru vilciens" (turpmāk- PV) sanāksmēs un iespēju robežās realizēts. Prognozējams, ka pie lielākām reģionālo vilcienu kustības grafika izmaiņām gan Igaunijas, gan Latvijas pusē ir paredzams būtisks iekšzemes reģionālo pārvadājumu funkcijas un pasažieru skaita samazinājums, vai arī ir nepieciešams veidot papildus reisu. 2022.gadā notiek aktīva komunikācija par maršruta Rīga-Valga-Tartu izveidi: šā gada janvārī un atkārtoti februārī PV nosūtīja AS Eesti Raudtee ģenerāldirektoram sarunām ar Tartu pašvaldību priekšlikumus par vilcienu kursēšanas iespējamiem variantiem un to izmaksām iecirknī Valga – Tartu. Minētais jautājums tika diskutēts 13.aprīlī, piedaloties Satiksmes ministrijas, PV, Igaunijas ekonomikas un komunikācijas ministrijas, Eesti Raudtee, Elron pārstāvjiem, kā arī Tartu pilsētas mēram un Igaunijas vēstniekam Latvijā. Jautājums tika pārrunāts arī, satiksmes ministram tiekoties ar Igaunijas vēstnieku 8.jūnijā un tiekoties ar Tartu mēru 15.augustā. Savukārt pēc pēdējām PV sarunām ar Tartu pašvaldības vadību no Tartu pašvaldības šā gada augusta mēnesī tiek gaidīta atbilde par pārvadājuma finansēšanas iespējām un iespējamo vilcienu kursēšanas uzsākšanas laiku maršrutā Rīga-Valga-Tartu.

Latvijas priekšlikums jautājuma virzībai:

Saglabāt SVK darba kārtībā un turpināt sadarbību jautājumā par pārrobežu dzelzceļa savienojuma Tartu – Rīga attīstību.

2.2.2. Prioritāri rekonstruējamo pierobežas cēla posmu noteikšana un saskanošana

Jautājuma būtība: Latvijas un Igaunijas pierobežas kritiski sliktais ceļu infrastruktūras stāvoklis būtiski kavē teritorijas attīstību, apgrūtinot pasažieru un kravu pārvadājumus. Iepriekšējā SVK sēdē tika nolemts noturēt abu pušu ekspertu konsultācijas darba grupas formātā, lai panāktu vienošanos par pierobežas zonā prioritāri sakārtojamiem ceļu posmiem, kas būtu ar augstāku pievienoto vērtību abu valstu pierobežas attīstībai.

Par nozari atbildīgās Latvijas institūcijas vai ieinteresētas pašvaldības viedoklis vai priekšlikums

Satiksmes ministrijas viedoklis:

Ekspertu darba grupa identificēja autoceļa posmus sarakstu, kam prioritāri veicama būvniecība. Ņemot vērā, ka labāka autoceļu infrastruktūra radīs priekšnoteikumus kopīgu publisko pakalpojumu attīstībai vietējā transporta sektorā un nodrošinās daudzveidīgu piekļuvi apdzīvoto vietu centriem, kā arī vietējā un nacionālā mantojuma objektiem pierobežā, puses kopš 2019.gada ir centušās iekļaut Igaunijas-Latvijas programmā 2021.-2027.gadam ceļu posmus, kas būtu nozīmīgi abām valstīm. Notika diskusijas ekspertu līmenī, tiekoties VSIA "Latvijas valsts ceļi" un Igaunijas Transporta administrācija. Tā

rezultātā Igaunijas-Latvijas programmā 2021.-2027.gadam tika iekļauti seši pārrobežu sadarbībai svarīgi valsts autoceļu posmi, kā arī paredzēts, ka investīcijas tiks veiktas apvienojumā ar papildus līdzfinansējumu no Igaunijas valsts budžeta.

Igaunijas-Latvijas programmas 2021.-2027.gadam dokuments tika iesniegts Eiropas Komisijai apstiprināšanai 2022.gada 28.martā. 2022.gada 9.jūnijā tika saņemta Eiropas Komisijas vēstule ar Igaunijas-Latvijas programmas 2021.-2027.gadam dokumenta izvērtējumu, kurā netiek atbalstīta politikas mērķa “Ciešāk savienota Eiropa, uzlabojot mobilitāti” ietvaros izvēlētās prioritātes “Labāk savienota programmas teritorija” iekļaušana programmā, ja tās ietvaros plānots veikt autoceļu būvniecības darbus.

Ņemot vērā, ka no augstākminētās programmas nav iespējams piesaistīt līdzekļus prioritāri rekonstruējamiem pierobežas ceļu posmiem, Latvijas puse piedāvā uzdot abu pušu autoceļu administrācijām strādāt pie citu finansējuma avotu piesaistes.

Latvijas priekšlikums jautājuma virzībai:

Saglabāt SVK darba kārtībā jautājumu par pierobežas autoceļa posmu, kam veicama būvniecība, noteikšanas un saskaņošanas starp valstīm.

2.2.3. Prāmja savienojums starp Sāremā salu un Kurzemi

Jautājuma būtība: Kurzemes ziemeļrietumu Baltijas jūras piekraste (Latvijā) un Sāremā sala (Igaunijā) ir novietotas fiziski tuvu, bet neesošs transporta savienojums apgrūtina sadarbību starp šīm divām teritorijām. Gan Ziemeļkurzemes, gan Sāremā pašvaldība transporta savienojuma – prāmja satiksmes neesamības dēļ atrodas nosacītā izolētībā. Prāmja satiksmes atjaunošana sniegtu ieguvumus tūrisma pakalpojumu sniedzējiem abās valstīs. Ventspils brīvdostas pārvalde (turpmāk - VBP) ir informējusi Satiksmes ministriju, ka attiecībā uz iespējamo prāmju līnijas atjaunošanu starp Ventspili un Sāremā salu, jautājuma virzītājs ir Igaunijas puse, kura veica tirgus izpēti par prāmja operatoru. VBP ir paudusi atbalstu prāmju līnijas izveidei un viennozīmīgi ir ieinteresēta, tās darbības uzsākšanā. 2020. gadā Igaunijas puses veiktās aktivitātes prāmja Sārema – Ventspils līnijas izveidē noslēdzās bez rezultātiem, konkursā par prāmja līnijas apkalpošanu nepieteicās neviens partneris. Neveiksmīgais konkurss, investoru trūkums, kā arī COVID-19 pandēmijas un Krievijas uzsāktā kara Ukrainā izraisītā ekonomiskā nestabilitāte būtiski ietekmē šīs prāmja līnijas attīstību. Šis projekts joprojām ir iekļauts Igaunijas transporta attīstības plānā, taču kuģošanas līnijas izveide varētu tika apsvērta vien tad, ja tā attīstībai pieteiktos investors, tiktu atrasts prāmis un uzņēmums, kas šo prāmja līniju varētu uzturēt. Tā kā valdības līmenī to nodrošināt nav iespējams, prāmja līnijas attīstība netiek plānota kā prioritārs projekts tuvāko gadu laikā.

Par nozari atbildīgās Latvijas institūcijas vai ieinteresētas pašvaldības viedoklis vai priekšlikums

Satiksmes ministrijas un Ventspils brīvdostas viedoklis:

Tā kā Igaunijas puses rīkotais konkurss saistībā ar prāmja līnijas izveidi beidzās bez rezultātiem, pie jautājuma varētu atgriezties tad, ja kāds investors izrādīs interesi.

Latvijas priekšlikums jautājuma virzībai:

Iekļaut jautājumu kādā no nākamām SVK sēdēm, tad, kad prāmja līnijas attīstībai pieteiktos investors, kas šo līniju varētu uzturēt.

2.2.4. Starptautisko regulāro pasažieru pārvadājumu ar autobusiem maršrutu starp Latviju un Igauniju, iekļaujot pieturvietas pierobežas apdzīvotās vietās, attīstība

Jautājuma būtība: Esošo un jaunu starptautisko regulāro pasažieru pārvadājumu ar autobusiem maršrutu ietvaros pieturvietu iekļaušana pierobežas pilsētās varētu veicināt pierobežas pašvaldību teritoriju ekonomisko attīstību. Starptautiskie pārvadājumi tiek organizēti, ievērojot brīva tirgus principus, tāpēc nepieciešams pārvadātājus ieinteresēt veidot maršrutus, kuros iekļautas pieturas pierobežas apdzīvotās vietās.

Par nozari atbildīgās Latvijas institūcijas vai ieinteresētas pašvaldības viedoklis vai priekšlikums

Satiksmes ministrijas viedoklis:

Aicināt pierobežas administratīvo teritoriju pašvaldības pilnveidot pieturvietu infrastruktūru, turpināt organizēt pierobežas iedzīvotāju aptaujas par starptautisko regulāro pasažieru pārvadājumu ar autobusiem pakalpojuma nepieciešamību un potenciālo pieprasījumu, ar abu valstu kompetento institūciju starptautisko pasažieru autopārvadājumu jomā starpniecību sniegt starptautiskajiem pasažieru komercpārvadātājiem informāciju un priekšlikumus par pakalpojuma nepieciešamību un potenciālo pieprasījumu, aicinot grozīt esošos maršrutus un izstrādāt jaunus maršrutus, kuros ietvertas pieturas pierobežas apdzīvotajās vietās.

Pašlaik ir spēkā esošas atļaujas 15 starptautisko regulāro pasažieru pārvadājumu ar autobusiem maršrutu, kas savieno Latviju un Igauniju, ieskaitot tranzīta pārvadājumus, apkalpošanai. Daļā šo regulāro maršrutu ir pieturas pierobežas pilsētās, piemēram, Valgā un Luhamā, kā arī pilsētās netālu no robežas Valmierā un Pērnavā.

Latvijas priekšlikums jautājuma virzībai:

Atbalstīt Igaunijas priekšlikumu un iekļaut nākamās SVK sēdes darba kārtībā jautājumu par starptautisko regulāro pasažieru pārvadājumu ar autobusiem maršrutu attīstību, iekļaujot pieturvietas pierobežu apdzīvotās vietās.

2.3. Savstarpējo pārrobežu glābšanas operāciju procedūru un plānu saskaņošana

Jautājuma būtība: 2018.gada nogalē visās Baltijas valstīs ir ratificēts 2017.gadā parakstītais Latvijas Republikas valdības, Igaunijas Republikas valdības un Lietuvas Republikas valdības nolīgums par sadarbību katastrofu novēršanas, gatavības un reaģēšanas jomā. Lai īstenotu šo nolīgumu, tika uzsākts darbs pie trīspusēja Latvijas, Igaunijas un Lietuvas Operatīvās sadarbības līguma izstrādes.

Par nozari atbildīgās Latvijas institūcijas vai ieinteresētas pašvaldības viedoklis vai priekšlikums

Iekšlietu ministrijas viedoklis:

Tika veikts darbs, lai saskaņotu savstarpējo pārrobežu glābšanas operāciju procedūras un plānus, kā rezultātā 2021. gada 30. augustā Pērnavā, Igaunijā tika parakstīts:

- Sadarbības līgums starp Latvijas Republikas Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu, Igaunijas Glābšanas pārvaldi un Lietuvas Republikas Iekšlietu ministrijas Ugunsdzēsības un glābšanas departamentu, kas nosaka praktiskās sadarbības izveidošanu un attīstīšanu katastrofu novēršanas, gatavības, reaģēšanas, agrīnās brīdināšanas un palīdzības jomās;
- Operatīvās sadarbības līgums starp Latvijas Republikas Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu un Igaunijas Glābšanas pārvaldi, lai nodrošinātu palīdzības

sniegšanu un sadarbību pārrobežu ugunsgrēku dzēšanas un glābšanas darbos, to skaitā precizējot savstarpējo procedūru un šādu darbu veikšanai izpildāmos sadarbības plānus.

Latvijas priekšlikums jautājuma virzībai:

Izslēgt no turpmākās SVK darba kārtības jautājumu par savstarpējo pārrobežu glābšanas operāciju procedūru un plānu saskaņošanu.

2.4. Kopīgas iepakojumu depoziņa sistēmas izveide starp Igauniju un Latviju

Jautājuma būtība: 2018.gadā Igaunijas puse ierosināja apspriest vienotas iepakojumu depoziņa sistēmas izveidi starp Igauniju un Latviju SVK formātā. Situācija ar iepakojumu depoziņa sistēmām katrā valstī ir atšķirīga. Igaunijā iepakojumu depoziņa sistēma veiksmīgi strādā kopš 2005.gada. Latvijā depoziņa sistēma darbību uzsāka tikai 2022. gada 1.februārī. Abu valstu iedzīvotājiem būtu ērti, ja depoziņu sistēmas abās valstīs tiktu vienotas un Latvijā iegādāto iepakojumu būtu iespēja nodot Igaunijā un otrādi.

Ar mērķi paaugstināt informētību par iepakojuma depoziņu un izvērtēt stratēģisku pieeju iepakojuma depoziņa sistēmas saskaņošanai Igaunijā un Latvijā, šobrīd tiek īstenots Igaunijas – Latvijas pārrobežu sadarbības programmas (turpmāk – Igaunijas – Latvijas programma) 2014.-2020.gadam projekts “Informētības paaugstināšana par iepakojuma depoziņu un stratēģiskā pieeja iepakojuma depoziņa sistēmas saskaņošanai Igaunijā un Latvijā (PACKGDEPO)”. Projekta vadošais partneris ir Igaunijas Vides ministrija. Sadarbības partneri ir Valsts vides dienests, Latvijas depoziņa sistēmas ieviesēji, atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumi.

Par nozari atbildīgās Latvijas institūcijas vai ieinteresētas pašvaldības viedoklis vai priekšlikums

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas viedoklis:

Ņemot vērā, ka tiek ieviests projekts, kura rezultātā tiks sagatavots ceļvedis iespējamās saskaņotas depoziņu sistēmas veicināšanai, tās ekonomiskais novērtējums un rekomendācijas par normatīvo aktu pilnveidei, jautājumu par kopīgas iepakojumu depoziņa sistēmas izveidi starp Igauniju un Latviju var izslēgt no turpmākās SVK darba kārtības.

Latvijas priekšlikums jautājuma virzībai:

Izslēgt no turpmākās SVK darba kārtības jautājumu par kopīgas iepakojumu depoziņa sistēmas izveidi starp Igauniju un Latviju.

2.5. Ģeodēziskās atskaites sistēmas vienādošana Latvijas-Igaunijas robežas tuvumā

Jautājuma būtība: Jautājumu par ģeodēziskās atskaites sistēmas vienādošanu Latvijas-Igaunijas robežas tuvumā 2019.gadā ierosināja Aizsardzības ministrijas padotības iestāde Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra, norādot, ka Latvijā un Igaunijā tiek lietotas dažādas ģeodēzisko koordinātu sistēmas, karšu projekcijas un atšķirīgi augstumu modeļi.

No 2021.gada 8.janvāra, sadarbojoties Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūrai un Igaunijas Zemes dienestam, tiek īstenots Igaunijas-Latvijas programmas 2014.-2020.gadam projekts Igaunijas un Latvijas ģeodēziskās atskaites sistēmas vienādošana pierobežā (GeoRefAct)”. Projekta mērķis ir izstrādāt kopīgas augstas precizitātes un vienādotas ģeodēziskās atskaites sistēmas (ieskaitot koordinātu, augstuma un gravitācijas sistēmu)

Igaunijas un Latvijas pierobežā, kā arī nepieciešamos ģeotelpisko datu konvertēšanas modeļus.

Par nozari atbildīgās Latvijas institūcijas vai ieinteresētas pašvaldības viedoklis vai priekšlikums

Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras viedoklis:

Nemot vērā, ka projekts, kura rezultātā **ģeodēziskās atskaites sistēmas Latvijas-Igaunijas** pierobežā tiks vienādotas, tiks noslēgts 2022. gada decembrī, jautājums jāpatur turpmākas SVK darba kārtībā.

Latvijas priekšlikums jautājuma virzībai:

Iekļaut SVK darba kārtībā jautājumu par Ģeodēziskās atskaites sistēmas vienādošanu Latvijas-Igaunijas robežas tuvumā.

2.6. Vienotas un saskaņotas Latvijas un Igaunijas aktivitātes Baltijas valstu kā droša tūrisma galamērķa atpazīstamības veicināšanai pieaugošās ģeopolitiskās spriedzes apstākļos.

Jautājuma būtība: Tūrisma nozare Eiropā ir uzsākusi ceļu uz atveseļošanu pēc COVID-19 pandēmijas postošās ietekmes, tomēr vienlaikus nozare šobrīd saskaras ar vēl vienu lielu krīzi saistībā ar Krievijas uzsāktu militāro konfliktu Ukrainā – zemāku ienākošā tūrisma plūsmu uz Eiropu, īpaši uz Austrumeiropu un Baltijas valstīm.

Tūrisma analītikas kompānija *Travel Competitive Intelligence TRAVELSAT* platformas ietvaros veikusi potenciālo tūristu attieksmes pret tūrisma galamērķi modelēšanu, izmantojot noskaņojuma analīzes metodi, secinājusi, ka Latvijas kā potenciālā tūrisma galamērķa reputācija pazeminājusies par 14%, kas ierindo Latviju to desmit Eiropas valstu sarakstā, kuru kā tūrisma galamērķa pievilcība kritusies visvairāk. Igaunijas un Lietuvas kā galamērķu reputācijas pazeminājums ir vēl izteiktāks.

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (turpmāk – LIAA) regulāri organizē Baltijas tūrisma Apvienotās komitejas sanāksmes, kurās piedalās Latvijas, Igaunijas un Lietuvas Nacionālo tūrisma organizāciju pārstāvji. Sanāksmju laikā tiek pārrunātas Baltijas valstu kopīgās aktivitātes tūrisma veicināšanas jomā. Pašlaik lielāks uzsvars tūrisma mārketingā ir uz tuvajiem galamērķiem, taču tiek domāts uzrunāt arī jaunus Eiropas tirgus, kur ir saredzams tūristu plūsmas potenciāls. Plānoti LIAA pasākumi 2022.gada rudenī un 2023.gada sākumā Eiropas tirgos, kā arī tūrisma nozares pārstāvji pauž cerību, ka varētu sākties pakāpeniska tūrisma plūsmas atgriešanās no tālajiem tirgiem (ASV, Japānas, Dienvidkorejas, un citiem), kur kopīgās Baltijas tūrisma mārketinga aktivitātes tika pārtrauktas, sākoties COVID-19 pandēmijai un valstīs noteiktākajiem ceļošanas ierobežojumiem.

2022.gada 17.jūnijā notika pirmais reģionālais Baltijas valstu un Polijas tūrisma samits mieram un tūrisma nozares atjaunošanai. Samitā tika parakstīts vienotais paziņojums, kurā cita starpā valstis pauda kopīgu interesi par sadarbības veicināšanu starp tūrisma institūcijām un tūrisma jomas ekspertiem vienotu mērķu sasniegšanā.

Par nozari atbildīgās Latvijas institūcijas vai ieinteresētas pašvaldības viedoklis vai priekšlikums

Ekonomikas ministrijas viedoklis:

Arvien aktuālāks kļūst jautājums par to, kā objektīvi prezentēt Eiropu, tajā skaitā Baltijas valstis, kā drošu tūrisma galamērķi; svarīgi ir veicināt vienotas un saskaņotas

aktivitātes Baltijas valstu kā droša tūrisma galamērķa atpazīstamības veicināšanai pieaugošās ģeopolitiskās spriedzes apstākļos. Svarīgi ir sniegt objektīvu informāciju par drošības situāciju Eiropā, caur tūrisma mārketinga aktivitātēm, mediju un tūrisma nozares pārstāvju vizītēm, intervijām un publikācijām u.c., tādējādi mēģinot kļiedēt tūristu bažas par drošības situāciju Eiropā un aicināt tūristus doties uz Eiropas reģionu, tai skaitā Latviju un Igauniju. Svarīga ir kopējā iniciatīva un kopīgu spēku apvienošanai miera un tūrisma veicināšanai visā pasaulē, kā arī sadarbība turpmākajos gados, lai pilnvērtīgi izmantotu tūrisma nozares potenciālu, kas ir galvenais miera, ekonomiskās izaugsmes un labklājības virzītājspēks.

Latvijas priekšlikums jautājuma virzībai:

Iekļaut SVK darba kārtībā jautājumu un nodrošināt sadarbību jautājuma risināšanā, izveidojot darba grupu, kurā iekļauj valsts pārvaldes iestādes, komersantus un citas iesaistītās puses.

2.7. Vienota epidemioloģisko prasību un iecelšanas nosacījumu ieviešana COVID-19 epidemioloģiskās situācijas saasināšanās gadījumā

Jautājuma būtība: Šī gada pirmajos mēnešos pakāpeniski atjaunojas ārvalstu tūristu plūsma, taču Krievijas agresijas Ukrainā rezultātā process notiek daudz lēnākā tempā nekā tika pērn prognozēts. Tas būtiski ietekmē uzņēmumus, kas vēl nav ekonomiski atguvušies pēc COVID-19 pandēmijas. Ienākošajā tūrismā šobrīd dominē FIT jeb individuālie tūristi un ceļotāji nelielās grupās. Ja iepriekš rezervācijas tika veiktas vismaz gadu, pusgadu pirms plānotā brauciena, tad šobrīd situācija ir mainījusies, jo vēl joprojām pastāvošie COVID-19 saslimšanas riski ir veicinājuši tūristus pieņemt lēmumus pēdējā brīdī, kas savukārt nopietni apgrūtina tūrisma aģentūru un citu nozares pārstāvju darbu.

Jau 2020.gadā, kad Latvijā un Igaunijā bija augsta COVID-19 saslimstība, tika secināts, ka vienotas epidemioloģiskās prasības un ceļošanas burbuļa (Baltijas burbulis) izveide sniedza atbalstu tūrisma nozarei, jo bija iespējams ceļot starp Baltijas valstīm, tādējādi mazinot negatīvo pandēmijas ietekmi uz tūrisma uzņēmējdarbību. Balstoties uz iepriekš minēto, Ekonomikas ministrija norāda, ka ļoti būtiska ir savstarpējas Baltijas valstu ceļošanas un epidemioloģisko prasību koordinēšana, lai veicinātu tūrisma plūsmu gan no Eiropas, gan no tālajiem tirgiem (ASV, Japānas, Dienvidkorejas, un citiem) jo īpaši pie jauna COVID-19 uzliesmojuma.

Par nozari atbildīgās Latvijas institūcijas vai ieinteresētas pašvaldības viedoklis vai priekšlikums

Ekonomikas ministrijas viedoklis:

Ekonomikas ministrija uzsver, ka ļoti būtiski ir saglabāt abu valstu savstarpējo sadarbību un informācijas apmaiņu gan veselības, gan tūrisma jomās, tādējādi izmantojot ceļošanas paradigmas maiņu pēc pandēmijas, lai popularizētu mūsu reģionu. Vienlaikus, ņemot vērā, ka Baltijas valstis gan Eiropas mērogā, gan it īpaši tālajos tirgos tiek uztvertas kā vienots tūrisma galamērķis, būtiski ir vienoties starp Lietuvas, Latvijas un Igaunijas iesaistītajām pusēm, kas atbildīgas par lēmumu pieņemšanu pandēmijas ierobežojumu noteikšanā, par tiekšanos uz vienotu epidemioloģisko prasību un iecelšanas nosacījumu noteikšanu Baltijas valstu ietvaros.

Latvijas priekšlikums jautājuma virzībai:

Iekļaut SVK darba kārtībā jautājumu un nodrošināt sadarbību jautājuma risināšanā, izveidojot darba grupu, kurā iekļauj valsts pārvaldes iestādes, komersantus un citas iesaistītās puses.

2.8. Zaļā iepirkuma piemērošana

Jautājuma būtība: Zaļā publiskā iepirkuma īpatsvars publiskajos iepirkumos Latvijā pagājušajā gadā sasniedza augstāko apjomu finansiālā izteiksmē – 1147 miljonus euro, jeb 28,4% no visiem publiskajiem iepirkumiem, tomēr joprojām pasūtītājiem trūkst zināšanu par šādu videi draudzīgu iepirkumu veikšanu un ieguvumiem ilgtermiņā. Valsts un pašvaldību sektora iestādes ir nozīmīgi patērētāji (apmēram 15% no IKP). Izmantojot savu pirk spēju, izvēloties videi draudzīgas preces, pakalpojumus un būvdarbus, tās var sniegt būtisku ieguldījumu ilgtspējīgā ražošanā un patēriņā, izmantojot zaļo publisko iepirkumu, ko atbalsta arī topošā Eiropas Savienības Ilgtspējīgu produktu politikas ietvara iniciatīva. Tāpēc valsts un pašvaldību sektoram ir liela loma zaļā iepirkuma piemērošanas veicināšanā. Zaļais publiskais iepirkums var stimulēt kritisko masu ilgtspējīgāku preču un pakalpojumu pieprasījumam, kuru citādi būtu grūti sasniegt.

Tādējādi zaļais publiskais iepirkums ir spēcīgs stimuls ekoinovācijām. Lai zaļais publiskais iepirkums būtu efektīvs, publiskā iepirkuma procesā ir jāiekļauj skaidri un pārbaudāmi vides kritēriji produktiem un pakalpojumiem.

Mērķis ir noteikt vienotus obligātos vides kritērijus atsevišķām preču grupām valsts sektora līmenī, lai tirgū pieaugtu to uzņēmumu skaits, kas piedāvā videi draudzīgus produktus un pakalpojumus, lai zaļā publiskā iepirkuma īstenošana kļūtu par ierastu praksi. Ņemot vērā, ka ilgtspējīga ražošana un patēriņš ir daļa no ikdienas sociālās uzvedības, nepieciešams uzlabot zināšanas un pieredzes apmaiņu starp Igaunijas un Latvijas attiecīgajiem speciālistiem.

Par nozari atbildīgās Latvijas institūcijas vai ieinteresētas pašvaldības viedoklis vai priekšlikums

<u>Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas viedoklis:</u>

Latvijas VARAM un Igaunijas Vides ministrijas atbildīgajām struktūrām nepieciešams uzsākt sadarbību ar mērķi izpētīt iespējas īstenot pārrobežu sadarbības projektu Igaunijas-Latvijas pārrobežu sadarbības programmas 2021.-2027.gada ietvaros, lai veicinātu zaļā iepirkuma piemērošanu abās valstīs.

Latvijas priekšlikums jautājuma virzībai:

Iekļaut SVK darba kārtībā jautājumu par zaļā iepirkuma piemērošanu.

3. Turpmākā darbība SVK ietvaros

3.1. Atbildīgajām institūcijām, kuru pārstāvji ir apstiprināti Latvijas – Igaunijas SVK, atbilstoši savai kompetencei:

- 3.1.1. piedalīties 2022.gada SVK sēdē un nodrošināt viedokļa paušanu un Latvijas pozīcijas aizstāvēšanu atbilstoši informatīvajā ziņojumā iekļautajiem priekšlikumiem;
- 3.1.2. nodrošināt un sekmēt 2022.gada SVK sēdē pieņemto lēmumu īstenošanu un pēc pieprasījuma informēt Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju par to izpildes gaitu.

3.2. VARAM:

- 3.2.1. nodrošināt 2023.gada SVK sēdes darba kārtības un izskatāmo jautājumu sagatavošanu, koordinējot Latvijas puses pozīciju;
- 3.2.2. nepieciešamības gadījumā aktualizēt Latvijas delegācijas sastāvu dalībai 2023.gada SVK sēdē;
- 3.2.3. nodrošināt 2023.gada SVK sēdes organizēšanu un vadību, ja būs panākta vienošanās ar Igaunijas pusi par tās nepieciešamību.

Vides aizsardzības un reģionālās
attīstības ministrs

A.T. Plešs

V.Prokopoviča
67026471, vita.prokopovica@varam.gov.lv